

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyiltér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.

Felelős szerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.

Mindenemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Agrárkisajátítások és az erdélyi reformátusok.

Hogy az optáns pernek milyen kényes kapcsolatai vannak azzal a bizonyos, egyoldalú agrárkisajátítással, annak előzetítőjét már volt szerencsénk olvashatni a „Keleti Ujság“-ban. Ugy látszik, ez a kérdés kellő körültekintéssel s indokolt tartózkodással, már kezdi sejtetni a kapcsolatok egész tömkelegét e kettős arculatu, de egyfejú problémával szemben. Annyi bizonyos, hogy a logika törvényei szerint, mint ahogy Numára mindig Pompilius következik, az optáns perre is el kell következzen — az agrárkisajátítások kérdőjeleinek megfejtése is. Egyelőre a megfejtés a körül a kérdés körül forog, hogy az agrárkisajátításoknál más mértékkel mértek-e a kisebbségeknek, mint a románoknak?

Mi kisebbségek, főleg magyarok, a legtárgyalagosabb bizonyítékokkal tudjuk lecafolhatlanul igazolni, hogy az agrárkisajátítások rendjén nekünk más mértékkel mértek,

Ennek — az optáns ügyet is elég közlő érdeklő — igazságnak bizonyítására ezuttal szórul-szóra leközlük az Erdélyi Református Egyházkerület 1927. évi közgyűlési jegyzőkönyvének a „Jelentés az agrártörvény végrehajtásáról“ c. fejezetét:

Az alsófoku hatóságok által kisajátított birtokrészeket a beadott felülvizsgálati kérések dacára azonnal elvették a tulajdonos egyházak és iskolák használatából, a legtöbb helyen anélkül, hogy az elvont haszon megtérítéséről gondoskodtak volna.

Az egyházak igényeinek kielégítése céljából beadott kérések közül csak azok nyertek elintézést, amelyeket röviden visszautasítottak azzal az indokolással, hogy nincs miből kielégíteni az igényeket és visszautasították a törvény 6. cikke 4. pontjának figyelmen kívül hagyásával anélkül, hogy tekintetbe vették volna a kérelmező egyház birtokviszonyait, továbbá a jelzett cikkben biztosított jogokat.

Az 1923. évben bejelentett kisajátítási adataink azóta a kárunkra nagyot változtak. Az akkori bejelentésünk szerint egyházainktól és iskoláinktól összesen 17.352 kat. hold 43 □-öl területet sajátítottak ki. Mindenkit megdöbbentett ez a nagy szám. Joggal remélte mindenki, hogy a bejelentett és beadott felbontásokkal és felülvizsgálati kérésekkel és panaszokkal sikerülni fog visszaszerezni a törvény rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával elvett földeket.

Az agrár törvény 6. cikke 4., 5., pontjainak és a 82. cikk 12. pontjának határozott rendelkezései jogosan ébreszthették fel mindenben a reményt, hogy az egyházainkat a kisajátítási eljárás nem fogja érzékeny veszteséggel sújtani, hiszen nagyon kevés egyházunk rendelkezett annyi művelhető földdel és erdővel, hogy a jelzett 4. pont szerint a parochia sessió céljaira meghagyandó 8 hold az egyház fenntartására meghagyandó u. n. templomi 10 hold, az iskolának meghagyandó 16 hold, a jelzett 5. pont szerint az elemi iskolák mellett létesítendő gyümölcsös kert céljaira meghagyandó 5 hold, összesen 71 hold művelhető földnél több művelhető földdel rendelkezett volna, továbbá kevés egyházunk rendelkezett akkora erdőterületekkel, amelyek a jelzett 8. pont szerint az egyházak tűzifában és épületefában való szükségleteit meghaladták volna.

Miután a törvény 92. cikke 12. pontja el is rendeli, hogy az összes igényjogosultak kielégítése után plébániai, kántori és iskolai sessiók létesítsenek ott, ahol ilyenek nincsenek és miután kisajátító hatóságok a román egyházakkal szemben mindenütt nagy figyelmet tanúsítottak, amennyiben ezektől — tudomásunk szerint kevés helyen — sajátítottak ki valamit, viszont az igényeiket a lehetőség szerint — ahol volt miből — ki is elégeztették, illetve a kisajátítás előtti földmennyiségüket a már idezett pontokban megállapított mennyiségre ki is egészítették, sőt olyan román egyházaknak is osztottak ki földeket, templom, parochia, iskola céljaira szolgáló belsősegeket, amelyek a kisajátításkor nem is léteztek, mert sem hivek, sem lelkes nem volt és csak a jövőben alakulhatnak meg: ennél fogva a kevés földdel rendelkező szegény egyházainkban méltán felébredt a remény, hogy a régi földbirtokállományukat ki fogják egészíteni a törvényben megállapított mennyiségre.

Hogy más mértékkel mértek a román egyházaknak és más elbírálásban és elbánásban részesítették a mi egyházainkat: ennek illusztrálására szolgáljon egy pár példa Szilágyvármegyéből:

1. Zilahon: A reformátusok lélekszáma 5000. Kisajátítás előtt volt 74 hold 1083 □-öl földje, kisajátítottak 6 holdot. Nem adtak semmit. Ezzel szemben gör. kel. egyház nem volt. Most a katonasággal együtt lehet 600 lélek. Kaptak 55 hold földet és a filiákban pl. Szilágypaniton kikapták az egész törvényes mennyiséget.

2. Szilágyszéren: A reformátusok lélekszáma 790. Kisajátítás előtt volt 27 hold 65 □-öl földje. Nem kaptak semmit. Gör. kel. egyház nem volt. Most van 79 lélek. Kapott 51 hold földet: 27 holdat a lelkes, 13 holdat az egyház, 11 holdat az iskola részére.

3. Szilágyzoványon: A reformátusok lélekszáma 962. Kisajátítás előtt volt 21 hold 903

□-öl földje, nem kapott semmit. Gör. kel. egyház nem volt. Most is csak 34 lélek van. Kapott 32 holdat. Földje nem volt.

4. Szilágysomlyó: Reformátusok lélekszáma 1982. Kisajátítás előtt volt 28 hold 840 □-öl földje, elvettek 400 ölet a kántori kertből. Nem kapott semmit. A gör. kel. egyháznak van 24 lelke. Lapott 50 holdat.

5. Szilágynagyfalun: A reformátusok lélekszáma 1819. Kisajátítás előtt 32 hold 887 □-öl földje volt. Nem kapott semmit. A nemlétező kör. kel. egyház kapott 25 holdat.

6. Krasznamihályfalván: A reformátusok lélekszáma 613. Kisajátítás előtt 63 hold földje volt. Nem vettek el semmit, nem kapott semmit. Gör. kath. egyháznak 108 lelke van, kapott 32 holdat s a lelkesnek a filiákban van összesen 64 hold canoica földje.

7. Szilágypaninton: A reformátusok lélekszáma 400. Kisajátítás előtt 46 hold földje volt. Nem kapott semmit. A gör. kath. egyház lélekszáma 110. Nem volt földje, kapott 42 holdat.

8. Kérmeren: A reformátusok lélekszáma 2650. Kisajátítás előtt volt 149 hold 915 □-öl földje. Ebből csak 48 hold művelhető, a többi erdő. Nem kapott semmit. A gör. kath. egyház kapott 26 holdat. A gör. kath. lélekszáma 85.

Ebben az egy vármegyében — jelentéseink szerint — 49 román egyház részesült föld kielégítésben.

Más vármegyékben megtették azt, hogy a mi egyházainktól kisajátított földeket átadták a román egyházaknak. Például:

A rétyi ref. egyháztól (teleksz. 851.) kisajátítottak 34 holdat és átadták a rétyi gör. kel. egyháznak, pedig Rétyen a kisajátításkor nem voltak gör. kel. vallásúak. A zágoni ref. egyháztól (léleksz. 2632) kisajátítottak 424 hold földet (ebből 419 hold erdő) és abból 200 holdat átadták a gör. kath. egyháznak. A ref. egyháznak törvényes mennyiségét sem hagyták meg. A mezőcsávosi egyháztól elvettek 34 holdat (léleksz. 710.) és átadták a román egyháznak. A köpeci egyháztól kisajátított 84 holdat átadták az ágostonfalvi románoknak. A sajószentandrási ref. egyháztól elvett erdőt átadták a román egyháznak. A lisznyai ref. egyháztól elvett 218 hold erdőből 70—70 holdat átadták a gör. kel. és gör. kath. lelkeseknek s a művelhető földből elvett 10¹/₂ holdat szintén átadták a román egyháznak. Márkosfalván a gör. kath. egyháznak kiosztottak 10 holdat, holott a községben egyetlen gör. kath. vallású sem volt. Uzonban csak 5 gör. kath. vallású volt mégis kiosztottak az uzoni gör. kath. egyháznak 10 holdat. Szentistvánlaborfalván csak 30 gör. kath. hívő volt, mégis kapott az otáni gör. kath. egyház 10 hold földet. Nem akarjuk itten felsorolni az összes eseteket. Ezek is eléggé igazolják azon állításunkat, hogy más elbánásban és elbírálásban része-

sítették a román egyházakat, mint a ref. egyházakat.

Ezt igazolja az a tény is, hogy 63 olyan egyházunktól sajátítottak ki földeket, amelyeknek az erdőterületekkel együtt sem volt annyi földjük, mint amennyi művelhető föld megilletheti őket a 67. cikk 4. pontja értelmében. Ezenkívül 11 egyházunknak minden ingatlanát kisajátították azon a címen, hogy nincs meg a 300, illetve a fiókegyházaknál előírt 100 lélekszám. Megjegyezzük, hogy az agrártörvény 6. cikke 4. pontjának második bekezdése értelmében az egyházköztség lélekszáma csak a templom célokra (egyházfenntartási) szolgáló földeknél jöhet számításba. A parochiális (plébánia) kántori, iskolai földekből ezen a címen nem volna szabad kisajátítást eszközölni.

Ennek ellenére ez ideig összesen 24.563 hold 27 □-öl területű földet sajátítottak ki ref. egyházi és iskolai földbirtok állományunkból, holott az egyházmegyéktől beérkezett kimutatások szerint a 6. cikk 4. és 5. pontjaiban megállapított mennyiségből összesen 22.571 hold 146 □-öl területű föld hiányzik. Tehát ahelyett, hogy adtak volna 22.571 hold 146 □-ölet, elvettek 24.563 hold 27 ölet.

Az egyházmegyei kimutatások szerint a lelkészi kanonikákból hiányzik 9080 hold 432 □-öl, a kántori kanonikákból hiányzik 2648 hold 1032 □-öl, a templomi földekből hiányzik 3002 hold 21 □-öl, az iskolai földekből hiányzik 5675 hold föld.

A fenti adatok szerint átlagosan egy-egy lelkészi kanonika hiánya 14 hold 1042 □-öl, egy-egy kántori kanonika hiánya 3 hold 208 □-öl és a gyümölcsös kerti 5 hold.

A legelő területek után holdanként 20—150 leut állapítottak meg. Nagy-Klopotiván 210 hold havasi legelőért összesen 720 leu kisajátítási árat állapítottak meg, 294 hold letarolt és gyujtogatás folytán részben leégett legelő területért semmit sem állapítottak meg. Hasonlóképpen Mezőmadarason 89 hold legelőt ingyen vettek el azon a címen, hogy gyenge minőségű értéktelen föld.

A szántóföldekért holdanként 130—1000—1200 leut, a rétekért holdanként 250—2000 leut, levágott erdőterületekért 70—300 leut, erdős területekért holdanként 300—600 leu kisajátítási árat állapítottak meg. A legmagasabb ár ősrégi szálás erdőnél holdanként 4000 leu volt. (Kevés helyen.)

Jellemzésül megjegyezzük, hogy a nagyszámu agrár kijárók és közvetítők ma a fenti árak mellett kisajátított földek kisajátítás alóli felmentéséért holdanként 3—5000 leut kérnek és kapnak.

Tudomásunk szerint ezideig még egyetlen-egy egyházunk és iskolánk sem kapta meg a kisajátítási árat. Egyes egyházak kaptak ugyan értesítést arra vonatkozólag, hogy a kisajátítási ár kifizetését kérelmezni lehet, de figyelmeztetve voltak, hogy a kéréshez csatolni kell egy olyan tartalmu nyilatkozatot, melyben kijelentik, hogy a kisajátítás ellen semmi kifogásuk nincs, azzal meg vannak elégedve.

Ilyen körülmények között teljesen bizonytalan, hogy mikor, mivel és milyen módon fogják rendezni a kisajátítási árak kifizetését.

— **Köszönetnyilvánítás.** A ref. Nőszövetség f. hó 18-án megtartott fillérestélyén közreműködő hölgyeknek és uraknak áldozatkész szereplésükért e helyen mond őszinte és hálás köszönetet a rendező-bizottság.

— **Dr. A. Orelt** orvos Szászvároson letelepedvén, rendelőjét Str. Eminescu 5 sz. alatt (adóhivatali épületben) megnyitotta. Rendel. d. e. 8—10, d. u. 2—4 óra között.

Rossz szellemek jártak

ugy látszik megint Bucurestben. Anghelescu miniszter ur

mániákus-ként terveket, sző, melyek mindegyike nyíltan vagy leplezve csak egy célt ismer, csak egy vágytól van üzve, csak egy kielégíthetetlen kívánságtól sarkalva: megfojtani egy ezeréves nemzet anyátlan, apátlan töredékét, mely itt maradt, vészen, veszályan, keresztül, hüen a földhöz, melyből született, melyben halottai pihennek, hüen a legkékebb éghez, a legszebb mezőhöz, a legillatosabb vadvirághoz, az ezer csodát mesélő öreg fenyveshez, az égbe nyuló havasokhoz, a fürge hegyipatakhöz, hüen az emlékekhez, hüen a világ legszebb ékességéhez: Erdélyhez. Itt maradt becsülettel, tisztán, felemelt fejvel, nem félve ezer veszélytől, mert hitt az irott betűnek — a törvénynek, bizott makulátlan multjában s mert azt hitte, hogy a szabadság klasszikus földjén nem teremhet már semmi körülmények között más virág, mint a szabadságnak örökkén virító piros rózsája.

Hej, de másképpen jött minden! Tíz rövid kis esztendő,

De most a mult is sorra került. Az emlékeink is fájnak ott Bucurestben s most meg kell szünjenek az imádságos órák mert egy tollvonással a hatalmas nagy ur megszüntette a magyar történelem részletes tanítását.

El kell felednünk, hogy mik voltunk s mit tett nemzetünk az európai kultura megmentéséért, hogy volt Mohácsunk, hogy volt diadalmos feltámadásunk, hogy a szabadságért ezernyi vér hullott, hogy a Bocskayak, Báthoryak, Bethlenek, Rákóczyak hőroszi küzdelmei multunk legdrágább gyöngyei, hogy e földön száz évekkel ezelőtt a szabadság glóriás fénye ragyogta be e boldog idők boldog embereit. El kell felednünk azt a sok könnyet, melyet a majthényi sikon s azután hullattunk, el kell felednünk sok mindent, mindent ami drága és szent csak lehetett egy ezeréves nemzet életében, el kell titkoljunk a jövő generáció előtt a multat, melynek emlékei és tanulságai éltettek s kintartásra buzdítottak a balsorsban, el kell tiltani a magyar gyermekeknek mindent, miből megtudhatná, hogy oly ezer évnek hájtása, melynek ő nem lehet csak elkésett utóda, gyöngye epigonja, de predesztináltja egy jövőnek, mely egy felséges multból meritve az erőt, hivatott minden diadalmaskodni.

A magyar Anyák és Apák felelősek azért, hogy ha már nem szabad az iskola falai között áldozni a mult emlékeinek, a „Mi Atyánk”-kal együtt megtanítják gyermeküknek a legszebb magyar imádságot: a magyar történelmet. Szünjenek meg a mesék a tündérekről és a hétfejű sárkányról, hogy megtanulhassák, hogy beleszivódjon emlékükből kitörölhetetlenül a Göncöl-szekér csodás legendája, hogy megismerjék s hogy a megpróbáltatások sötét éjjelein keresztül világítsanak nekik Csaba királyfi utjának története, hogy épüljön

lelkük a fehér szarvas regéjén s hogy soha el ne feledjék, hogy Pusztaszeren az aranyserlegbe csorgó piros vére a hét magyar vezérnek: ragyogó szimbolum. S ha majd megtanulta már a szépet, ismerje meg a hősök tetteit, a martirok szenvedéseit, kiknek vére, könnye mind a fajért vagy hitért hullott. S ha majd megtanulta, hogy minden rög vértől áztatott, könnytől harmatos, ha majd észreveszi, hogy történelemtől terhes itt a levegő, ha érezni fogja, hogy minden tette ezer év történelmének kell hogy visszhangja legyen megmarad annak, aminek magyar anya fájdalma szülte s magyar apa vére teremtette.

—b—

A városházáról.

Nevezetes esemény városunk történetében 1928. március 17-ike. Az 1886. évi XXII. t. c. rendelkezéseinek a néhai kormányzó tanács felfogása szerint való alkalmazásával, nem választás, hanem kinevezés útján alkotott városi tanács utolsó lélegzett és átadta helyét a modern korszellem kívánalmai szerint alkotott Consiliu-nak. Amint székfoglalójában az új polgármester aláhuzva is kijelentette, most már vége a város ügyében a politikának, csak a jog, igazság és méltányosság, a város igaz érdeke védelmének korszaka következik.

Kölünben az történt, hogy mult számunkban már névszerint felsorolt tanácsstagok közül az elenyésző kisebbségben levő nemzeti párti tagok nem jelentek meg. Candrea alprefekt felolvasta a belügyminiszter leiratát, mely szerint a tavalyelőtt megejtett választás jogerőre emelkedvén a városi tanács azonnal vegye kezébe az ügyek intézését, egyuttal felhívta az akkor megválasztott polgármestert, Vulcu Jánost, hogy az elnöki széket foglalja el. Ez megtörtént. Az új polgármester tapintatosan rámutatott beszédében a már változhatatlanul kialakult helyzetre, mely őt a választott tanács élén a polgármesteri állás elvállalására indította, hangsúlyozta, hogy minden törekvése oda fog irányulni, hogy a politika kizárásával a város minden nemzeti-ségű polgárait megnyerje a békés, barátságos együttműködésre. (Erre jegyezte meg egyik nem román tanácsstag, hogy ez úgy volt a multban, amikor a város képviselőtestületében és tisztviselői karában megfelelő arányban jutott hely minden nemzetiségnek és a választásoknál valóban mellőzve volt minden pártpolitika, amivel homlokegyenest ellenkezik a mai állapot.) Kijelentette továbbá Vulcu polgármester, hogy a polgármesteri állást egyelőre maga tartja meg s helyettesül megjelöli Vulpe Todor tanácstagot. Vulpe válalván a helyettes polgármesteri állást főjegyzőtül maga mellé dr. Muntean Emil eddigi városi tanácsost nevezte meg. Vulcu polgármester megemlékezve Herlea Sándorról, aki a polgármesteri állást a legnehezebb időben, csaknem az impérium átvétele óta mostanig nagy rátermetéssel és lelkiismeretességgel töltötte be, Moța János indítványára érdemeit a város jegyzőkönyvében örökíti meg. Ezzel aztán a gyűlés szétoszlott, hogy a hivatalok átvétele hétfőn megkezdődjék.

A nyugdíjasok egyesülete.

Ritkán látott a városháza nagyterme anny nyomorúságot falai között, mint a mult vasárnap, amikor a nyugdíjasok tartották alakuló közgyűlésüket. Már kora délután kezdődött a felvonulás a gyűlésre, öregek, fiatalok, rokantak, félkezűek, gyerekek, asszonyok ve-

HIREK.

Feszült várakozás

ül egész Erdély országán. Bámulatos és dicsérendő egyetértéssel az első és másodrendű állampolgárok, a kuzisták és a zsidók, az agráriusok és a gyárosok, a férfiek és az anyósok, a munkaadók és a munkások, a milliomosok és a proletárok mind mind a tavaszt várják. A száz esztendő kalendárium versikéje, hogy: „Sándor, József, Benedek: zsákkal hozzák a meleget”, csöndöt mondott. Kelet felől élesen fúj a szél s a hivatalos tavaszt sem respektálva, mély álmát alusza még a természet, mintha nem is akarna felébredni. A liberálisok a nagy kölcsönre várakoznak s az ország egy másik nagy része Maniu felé néz és úgy várakozik. Összedugott fejek titkokat mesélnek, terminusok repkednek, jóslások hangzanak. Vannak, kik már hallani vélik a husos fazék kellemes rotyogását, vannak kik úgy érzik, hogy a mesebeli fazéknak már az aljára értek és sietve kotorásszák ki a még benne levő zsiros falatot. Fenyegetések repülnek Bratianunak adreszáva és az önbizalomnak és gunynak fullánkjai sarkalják elhatározó tettekre a nemzetieket. Titulescut hívja a kormány és hívják a nemzetiek, de ő úgy látszik jobbnak látja ilyen körülmények között belegnek lenni, mert hát Istenem nem lehet tudni, hogy a nagy kergetésben és még nagyobb maradni akarásban Vintilla vagy Maniu lesz-e a győztes s jobb ma náthásnak lenni, mint holnap két szék között a pad alatt ülni. Tehát ő is várokozik. S vannak nagyon sokan, kik a mindennapi kenyérre várnak. De a nagy várakozók ezt nem hallják. Nem hallják, hogy a várokozás és a sült galambra várás csendjében mind erősebben nyikorog Básta szekere. Nem hallják, hogy mind hangosabb, mind fenyegetőbb lesz e nyomoruság vonta s nyomorusággal telt kenetlen szekér fájdalmas zörgése. Az éhség pedig nem szeret várakozni. Jobb és célirányosabb lesz talán mindennek előtt megkenni egy kicsit e kereket, nehogy a zörgése túl harsogjon mindent, tavaszt, politikát, pártszenvédélyt és egyéni érdeket.

— b —

— A Református Nőszövetség a mult vasárnap este a Magyar Kaszinó disztermében, nagyon szépen sikerült társas összejövetelt rendezett a kollegiumi szegény tanulók felségélyezésére. A szép estélyért osztatlan elismerés illesse a nemes szívu rendezőséget: Bocz Sománé, Benkő Lajosné urasszonyokat és Vig Etelka, Gönczy Iréke urleányokat, kik fáradságot nem kimélve, olyan nivós programot hoztak össze ez alkalomra, mely — a sok estély és előadás látogatásában csaknem belefáradt közönséget, — nemcsak lebilincselte, de valósággal a legnagyobb műélvezetben részesítette. A változatos műsorból kiemeljük: Gyöngyössy Olga művészi zongorajátékát. Beethoven egyik legszebb remekét a „Patetique sonátát” adta elő bravuros technikai tudásával és művészi intinicióval. Az ötletes, kacagtató 1 felvonásos vigjátékok állandó derűtségben tartották a szép számú közönséget. Nagyszerűen játszottak kitűnő maszkaikért is külön dicséretet érdemelnek, műkedvelő gárdánk oszlopos tagja: Faragó Endre, Bede Sándor, Sinka Anna, Gönczy Pál s méltó partnereik voltak a többi vigjátéki figurák is: Ginsel Magda, Makkay Mancsi, Riebel Annuska, Szász Árpád és Szász Béla. Farkas Imre fehér költészetének kedves poémáiból nagy sikerrel szavalt egy párat

Gyenge Ilus. Az éldképek valóságos slágerszámok voltak s a közönség nem győzte újrázni a gyönyörű beállítású s ötletes éldképeket zugó tapsaival. Különösen az utolsó rokokópáros jelenet keltett nagy hatást, melyet Orbán Erzsike és Benkő Irénke alakítottak kecses rokokóbeli gráciával. Az éldképek megszemélyesítői közül meg kell még dicsérnünk: Baumann Lulit, Makkay Mancit, Gyenge Ilust, Málnássy Tercsit, Benkő Mancit, Ginsel Magdát, Meggyesy Zsozsókat és Kósa Lászlót.

— Zenei események városunkban. Husvét vasárnapján a róm. kath. templomban zenésmise lesz, amelyre a templomi dalárda nagyban készül. Husvét hétfőjén mint tudjuk a Dévai Ref. Dalkar hangversenyezik a Kaszinó nagytermében. Pünkösöd vasárnapján délelőtt a róm. kath. templomban nagy zenésmise, délután pedig templomi koncert. Az előjelekből ítélve ritka zenei élvezetekben lesz részünk, melyre városunk műértő közönségének már most felhívjuk a figyelmét, igyekezzenek mindenki jóelőre magának helyeket biztosítani.

— A szászvárosi állami anyakönyvi hivatal házassághirdető táblájáról. 1. Szathmáry Vilmos 29 éves nőtlen ref. vallású kereskedő segéd szászvárosi lakos, kinek szülei néhai Sándor és Krájnok Vilma és Szoluka Róza 22 éves hajadon róm. kath. vallású marosillyei lakos, kinek szülei András és Szelei Róza. 2. Filip György nőtlen 25 éves gör. kel. vallású kereskedő szászvárosi lakos, kinek szülei néhai József és néhai Căndea Zsófia és Jurca Mária hajadon 19 éves gör. kel. vallású szászvárosi lakos, kinek szülei Ádám és Herja Flóra.

— Hunyadvármegye 1927. évi népmozgalmi statisztikája. A vármegye összlakossága 330.058 lélek. 1927. év folyamán született 4641 fiú és 4332 leány, összesen 8973 lélek. Meghalt 7788. Szaporulat 1158 lélek, vagyis 3.5 százaléka a lakosságnak. Az első évben meghalt 1830 gyermek, 1—5 év között meghalt 869, összesen 2699 vagyis a gyermekek 48.6 százaléka elpusztult. E hatalmas számot a nagy szegénység okozza, a népnek nincs alkalma gyermekét kellő gondossággal felnevelni. 3595 házassággal szemben csak 116 elválás volt, ami megnyugtató szám.

— A munkanélküliség Hunyadvármegyében is felütötte a fejét. A munkanélküliség szörnyű réme Hunyadvármegyében is megjelent. A dévai munkaközvetítő hivatal kitűnő vezetőjének nyilatkozata szerint az 1927. december havi 526 elhelyezéssel szemben, januárban csak 80 februárban csak 50 munkást sikerült munkához juttatni. Márciusban már oly sokan jelentkeztek munkára, hogy az eddigi 280 elhelyezés ellenére is ma még mindig 450 ember van munka nélkül. Ezek közül 140 bányász, a többi erdei munkás és legnagyobb része földműves. A munkaügyi miniszter mindent megtesz, hogy a munkanélkülieket a lehetőségig elhelyezze. Hogy ezt megkönnyítse a szakmunkások részére 10,000 leut utalt ki. Ez az összeg a dévai munkaközvetítőnél van letétbe helyezve és az elhelyezett ipari szakmunkások vasuti jegyére szolgál — abban az esetben, ha új munkahelyre kell utazniok. Az erdei mezőgazdasági és csoport munkások részére a munkaügyi miniszter, ha 15-nél többen vannak 40%-os utazási kedvezményt, ha 40-nél vannak többen 50%-os utazási kedvezményt nyújt a munkás és családja részére. A helyzet általában az, hogy sok a munkás és kevés a munkaalkalom. Felkéretnek tehát azok, akiknél valami munka van, hogy ezt okvetlenül jelentsék be a dévai munkaközvetítőnél.

gyesen, gondterhes arccal, elnyűtt ruhákban; s egyre nagyobb számban gyűlt a nyomoruság. Mind, egytől-egyig, magasrangu, kistrangu hivatalnokok, azok özvegyei és árvái, bírák, professzorok, jegyzők, főszolgabírók, vasutasok, erdészek, tanítók, rendőrök, csendőrök, katonák, mikor még hivatalba járhattak, mikor még a hatalom exponensei voltak, de-hogy hitték, hogy majdan egy rongyos nyugdíjas kapitány hívására megkell alakítaniok a nyugdíjasok egyesületét. És jöttek, jöttek gyalog, rongyosan a falvakból, a városból erőt meríteni, reményt vinni magukkal haza, hátha így egyesülve, az ordító igazságtalanságok tömegét enyhíteni fogják tudni. A hívó szóra jöttek szép csendesen.

Hol voltatok „ti” hatalmasok, ti mindent ígérő, de semmit sem adó miniszterek, a nyugdíjasokkal nem törődő tisztviselői ez államnak? Ha láttátok volna őket, fekete lelkekben biztosan megszólalt volna lelkiismeretek és látva a didergő lelkeket, eszetekbe juthatott volna, hogy hiszen a „ti” dicsőségek sem véghetetlen, előbb vagy utóbb ti is a nyugdíjasok fekete kenyérére fogtok tengődni, akár csak ezek. De nem láttátok, mert nem voltak ott, az ilyesmi őket nem érdekli. Veszett ebek prédája a nyugdíjas, az özvegy, kiket minden hivatalból, ha jussukat koldulni mennek, türelmetlenül tessékkelnek, kergetnek ki.

A szászvárosi körzet szervezője: Faragó Endre nyug. kapitány délután 4 órakor megnyitja a gyűlést, üdvözlöli a megjelenteket s a gyűlés lefolytatására egy korelnök választását javasolja. A korelnöki tisztségre egyhangulag Pop Valér nyug. főszolgabíróvá választják meg, ki e bizalmat megköszönve, az egyesület céljait ismerteti és rá mutat arra a sok igazságtalanságra, mellyel 30 és több évi odaadó hűséges szolgálat után sújtja az állam nyugdíjba vonuló tisztviselőit. Egyesülésben az erő és mint az országosan szervezett nyugdíjgyűlés helyi szerve, megvan a remény arra, hogy a nyugdíjasok helyzetén javítható lesz. Faragó Endre nyug. kapitány temperamentumos beszéde mély benyomást keltett, a nyugdíjasok szívében felgyújtotta a reménység lángját és most epedve várják a nyomorult nyugdíjasok, nyugdíjjogosult nyugdíjtalnok, sorsuk enyhítését.

A választmányba megválasztottak: elnöknek Pop Valér bankigazgató, nyug. főszolgabíró, ügyvezető alelnöknek Faragó Endre nyug. százados, jegyzőknek Petru Dregan nyug. hadnagy, Stefan Boldor nyug. fogházörmester, jogtanácsosnak Sebestyén Árpád nyug. díjjogosult járásbíró.

Az indítványok során Juon Ujet kéri a vezetőséget, hogy a piskii körülbelül 150 nyugdíjast összeirandó, egy előre meghatározott napon küldjön ki egy delegáltat Piskire, mert az ottani nyugdíjasoknak az a kívánsága, hogy a szászvárosi nyugdíjasok egyesületébe beléphessenek.

Amilyen csendben jöttek, olyan csendben mentek el a gyűléstől. Csendes emberek a nyugdíjasok. A vezetőség: mind lelkes ügyvivői a köznek, már a közel jövőben teljes akcióba lép és kívánjuk, hogy önfeláldozó munkájuk teljes eredményre vezessen.

ALPHA.

— Fürdőrend. A helybeli kádfürdő bármely csütörtök, péntek, szombaton egész nap és vasárnap délelőtt, a gőzfürdő urak részére bármely szombaton délután van nyitva. Gőzfürdő hölgyeknek április hó 5-én és 26-án csütörtökön délután.

Citație.

„Folyó hó annyadikán sziveskedjék uraságod Dévára az adótárgyalásra bėjönni“ stb.

Nem éppen így volt írva, hogy sziveskedjék, de én így olvastam, mert szokva vagyok ahhoz, hogy engem szivesen kérjenek, hogy szivesen teljesítem a kérést.

Nehogy lekéssem reggel az autobuszt, már jó eleve beigazítottam a wekkert. Különös egy alkotmány egy ilyen ébresztő óra. Egész éven át pontosan jár mint egy cronométer, csak éppen akkor áll meg éjjel 12-kor, amikor reggel félhétre ébresztenie kellene. Noha az ébresztő nem berregett, mégis ideje korán ébredtem fel. S ez érthető, ha bevallom, hogy egész éjjel nyugtalanul hánykolódtam fekvőhelyemen. Először bizonyára azért, mert éreztem előre, hogy az adóhűvejkujjszorító holnap amugy igazában meg fog kinózni, másodsor, mert egész éjjel folyton egy emberrel álmodtam, aki másoktól minduntalan pofonokat kapott s ezért minduntalan ordította, hogy fogjatok meg, tartsatok vissza, mert mindjárt agyonütöm, (a pofokat osztogatót persze). Ilyeneket álmodni pedig nem volt nehéz, mert előzőleg a „Brassói Lapok“-at olvastam, abban is a politikai részt. „Az ellenzék kivonul a parlamentből“. A százezer nyi tömeget csitítják, stb. Tehát tartsatok vissza, mert elsepem az egész kormányt.

Déván egyre-másra futnak be a környékről az autobuszok, melyek mind dupla terhet hoznak, (ejsze, azért oly drágák), a honpolgárt mázsányi gondjaival. Megindul a népáradat a hivatalok felé, a hivatalokban az ide-oda küldözgetés, mintha egy bizonyos hivatalnoki szadizmussal találkoznánk a mai hivatalnoki generációban, mely csak akkor érzi magát hivatali minőségében kielégítettnek, ha előbb a kilincselő jámbor polgárt jól megkinozta. Vagy talán tévedek, a centralizáció áldásos következménye ez mind?

Az adónál, oh kérem, ott legalább udvariasak és kedvesek a hivatalnokok. „Tekintve az ön által mondottakat, tekintve, hogy tényleg rossz idők járnak, tekintve, hogy a tavalyi termést elvitte a víz vagy a szárazság, tekintve, hogy leégett a háza“... és tekintettel mindenre, a komissió teljes jóindulattal viseltetik az adózó irányában és adóját csekély 10—20 ezer leuval felemeli. Ilyen sok jóindulat láttára könnybe lábad az érzékeny sziv s úgy érzi az ember, hogy le kell boruljon e pénzügyi pápák előtt s talpaikról csókolni le az ut porát, stb.

Déván valami fontosat elfelejtettek építeni. A főtéren egy hatalmas templomot az összes létező vallásfelekezetek számára. Annak kapui éjjel-nappal nyitva volnának, a népvándorlás meg nem állana egy pillanatra sem. Mielőtt neki vágna valaki a dolgát elintézni, ide térne be egy rövid fohászra: „Uram Istenem, segíts!“ — dolgavégezetlen megtörve bár, de nem lázadva, zokogva borulna le mindenik saját oltára előtt s megadással rebegné el: „Hát legyen meg a Ti akaratotok“, de így templom nélkül?... Az ember ökölbe szoritott kezeit mélyen zsebébe süllyeszi, nehogy jássák s reá süssék a lázadás bélyegét, égő szemkarikákkal (sirni nem szabad) ül bele az autobuszba s nem bánna, ha az most egyenesen beleszaladna a Marosba. Bánna a fene. Jobb egy hirtelen vég, mint egy végnélküli vég. De ezek a sofförök mintha összebeszéltek volna, messze elkerülik a Marost és ép kézzel, lábbal szállítják haza az embert. Így azonban nem marad más hátra, mint végnélkül bűnözni, de csak gondolatban. Nem hiszem, hogy volna a világon telepátikus művész, aki ilyenkor gondolatainkat eltalálná. Pedig azt cenzurálni sem lehet. ALPHA.

— Az új házak adómentesek a globális adó alól is. Bukaresti lapok köztése szerint az új házak mentesek a globális adó fizetése alól is. Az új házak akár lakás, akár kereskedelmi vagy ipari telepek céljait szolgálják, adómentesek elsősorban a házadó alól, ezenkívül azonban az új lakóházak globális adóval sem róhatók meg. Ezt a rendelkezést figyelmebe ajánljuk az adókövető bizottságainknak, amelyek az új lakóházakat minden egyes esetben kötelezik a globális adó fizetésére.

Légköri zavarok nem bántják,
s a legtokéletesebb
műélvezetben lesz része, ha

Parlophon

grammaphonon

Parlophon

lemezekről

hallgatja otthonában a
világ legnagyobb művészeit.

E világhírű márka gyártmányai
feltűnő olcsó árban a
„Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“
papirkereskedésében kaphatók

Dr. Sváby Szanatorium

Orăștie, Str. Vlahuța 5. (Régi posta-u.)

megnyilt

105 1—5

sebészeti, nőgyógyászati, műtéti osztállyal.

:-: A műtétet :-:
Dr. Roth Frigyes
szászsebesi operateur végzi.

Napi ellátási és gyógy-
kezelési díj 200 lei, a műtéti
és gyógyszer díjakon kívül.

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetések

csakis a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120,
negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!

Nyomatott a „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság“ gyorsajtóján.

„ERZSÉBET“-MOZI

A KONVIKTUSBAN.

Alapítva 1911-ben. — Ig. váll. Neuvirth György.

Ma vasárnap, f. év március hó 25-én
délután 4³⁰ és este 8³⁰ órakor:

Rendkívüli attrakció!

A cár táncosnője

(Éjféli nap országa)

Pazar kiállítású képek a ledőt cári uralom kulturéletéből. — A névapart Babel ragyogása. — Az örök hó országának nyomora. — Főszerepekben: **Raymond Keane**, az új amerikai férficsillag, **Laura la Plante**, a világszerte ma legkedveltebb filmdiva és **Pat „O“ Malley**.

Ritka művészi élvezet!

Eladó két sodrony-ágybetét, mindenféle férfi-, női-, gyermekruha és cipő, Str. Bratianu 9. szám alatt.

Üzlet-feloszlatás miatt cipők mélyen leszállított áron árusítatnak. Heinrich Streit's cipőüzlet. 101 2—2

Eladó egy Ford-autó, teljesen kija-vitva. Vízhányó Péter, Romoszi-ut 1. szám. 103 2—2

Cenzurat: de pretorul Dámian.